

Poslední mohykán, židovíník německý

seriál

PŘÍRODA
VALAŠSKA

Jedním z nejmýznějších zásahů do valašské krajiny byla začátkem 19. století regulace Bečvy. Za cenu snížení povodňových škod a udržení řeky v úzkém korytě jsme ztratili jedinečné štěrkopísčité náplavy, které jsou tolik typické pro karpatské řeky.

Řeka Bečva v minulosti odnášela velké množství písku a štěrku, který ukládala v zátočinách, kde nebyl silný proud. Různé mohutné štěrkopísčité lavice se staly jediným domovem pro celou řadu rostlin a živočichů, kteří se dokázali tomuto nehostinnému prostředí přizpůsobit.

Dnes nejvíce ohroženým specialistou, který dokáže růst pouze na štěrkových náplavech, je keř židovíník německý (*Myrica germanica*). Tento krásný mohutný keř s listy připomínajícími vřes patří k téměř vyhynutým rostlinám. Po úpravě koryta v krátké době z povodí Bečvy zmizel. V botanických sbírkách muzea je uložena vylisovaná větvička tohoto keře, kterou v

roce 1884 na soutoku obou Bečev sbíral profesor valašskomeziříčského gymnázia Jan Tereba. Také v literatuře z počátku 20. století, např. v Polívkově přehledu

květeny z roku 1900, je židovíník ještě považován za hojný: „v Beskydách vých. Moravy a ve Slezsku roste též na křemenitých březích řek a potoků (na př. v okolí

Vsetína, Val. Meziříčí, Rožnova, Místku, Těšina) hojně planě.“

Po velké povodni, která postihla Valašsko v roce 1997, se objevil jeden keř židovíníku na mohutném štěrkovém náplavu na řece Bečvě u obce Choryně. Zřejmě se zde uchytilo semínko, které je opatřeno létacím zařízením a dokáže se dostat i na vzdálená místa. Našlo zde vhodné podmínky k životu, celodenní oslunění v době klíčení i během postupného růstu keře.

Jako poslední mohykán zde keř stále přežívá, ale nové semenáčky se neobjevují.

V současné obydlené krajině už řeka Bečva nemá tolik prostoru, aby v celé své délce mohla mít charakter štěrkonosného toku. Zpřírodněním alespoň části koryta bez uměle zpevněných břehů by vznikl prostor pro řadu mizějících druhů.

Chcete-li se dozvědět něco více o štěrkových náplavech, navštivte novou expozici Příroda hrou v zámecké věži vsetínského zámku.

Jana Tkáčiková, botanik, Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí